

KOLONIALISM OCH APARTHEID

Israels ockupation av Palestina

PALESTINAGRUPPERNA
I SVERIGE

Detta är ett specialnummer av Palestina Nu (3/2011) och ges ut av Palestinagrupperna i Sverige (PGS). PGS har sedan 1976 arbetat för en rättvis lösning på Israel-Palestina konflikten. PGS är en ideell, partipolitiskt och religiöst obunden organisation med lokalgrupper över hela landet. Vi stödjer det palestinska folkets rätt till självbestämmande genom opinionsbildning och genom olika former av samarbeten med det palestinska civila samhället.

*Bli medlem och stöd Palestinagruppernas arbete för en rättvis fred!
Läs mer: palestinagrupperna.se*

Israels grepp om Palestina – ockupation, kolonialism eller apartheid?

För palestinierna på Västbanken och i Gaza är morgondagen alltid oviss. Israels ockupation påverkar alla delar av människors liv. För palestinier är det vardag att inte veta om man ska kunna ta sig till skolan eller jobbet, hälsa på släktingar, eller skörda oliverna innan de blir övermogna. Att ena dagen inte kunna göra sina läxor eftersom det inte finns någon elektricitet, andra dagen inte kunna gå till tandläkaren eller träffa sina vänner eftersom det är utgångsförbud, eller tvingas bo kvar hos sina föräldrar och inte kunna gifta sig eftersom det inte går att bygga ett hus om man inte har cement. Många unga palestinier har en pappa eller mamma som suttit åratals i fängelse, utan att ens veta vad de anklagas för, och en bror som fängslats eller till och med dödat för att han kastat sten mot en stridsvagn.

Foto: Anna Wester

DET HAR NU gått över fyrtio år sedan Israel erövrade Gaza, Västbanken, Östra Jerusalem och Golanhöjderna i 1967 års krig (Sinaiöknen ockuperades också men återlämnades senare till Egypten efter fredsförhandlingar). En del palestinier flydde, men de allra flesta stannade kvar. Sedan dess har deras liv kontrollerats av den israeliska regeringen och armén.

Israelisk kolonialism

Den moderna historien om israeler och palestinier började egentligen långt innan 1967 då ockupationen inleddes – och till och med före 1948, då Israel bildades.

I stället går den ända tillbaka till slutet av 1800-talet då sionismen uppstod i Europa, en rörelse som hade som mål att upprätta en judisk stat i dåvarande Palestina som var under brittiskt mandat. Det antogs vara det enda sättet att komma undan den antisemitism som ända sedan Medeltiden hade gjort livet svårt för judarna i Europa. Många judar, framför allt från Östeuropa, följde sionisternas

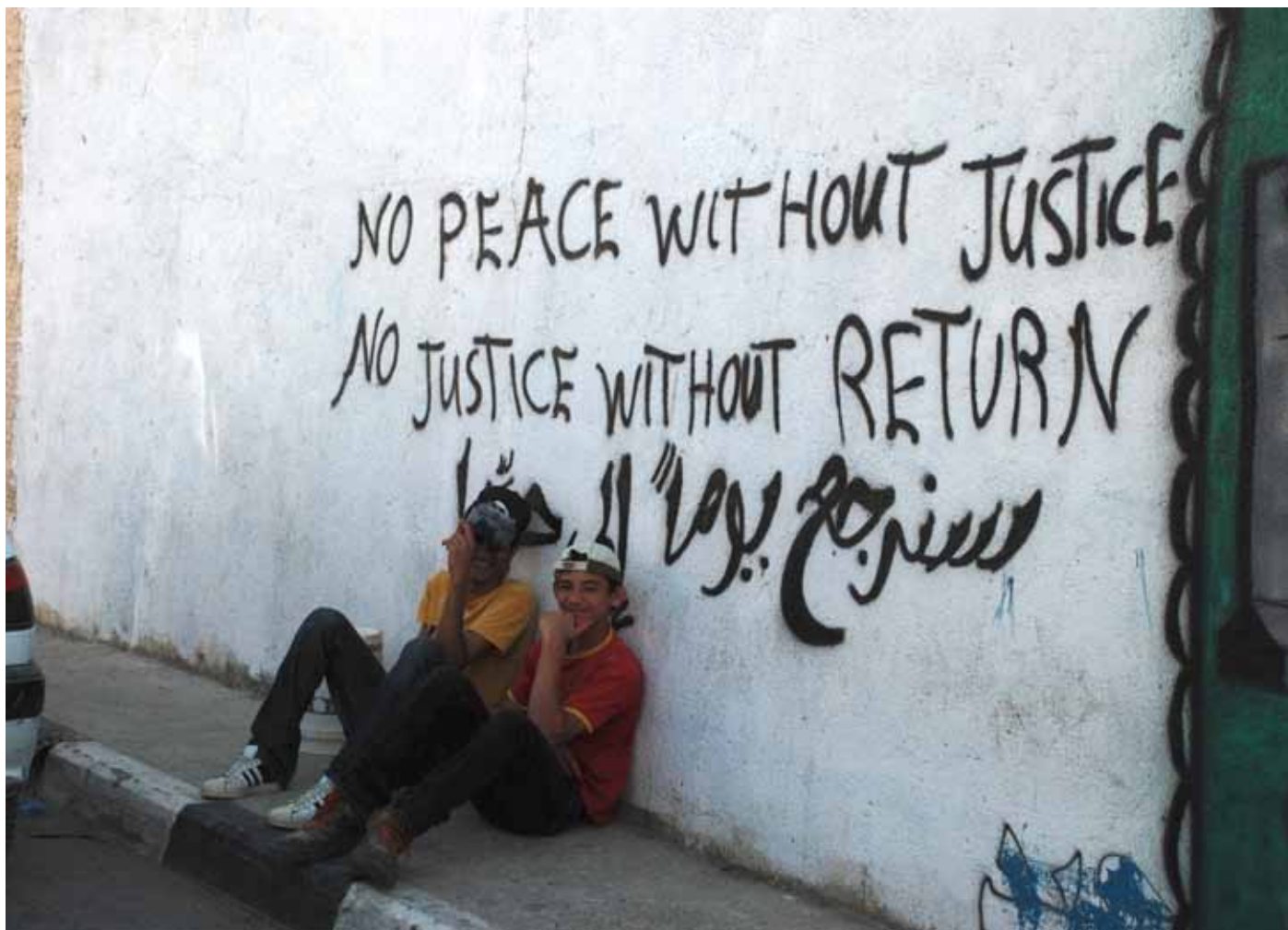
uppmaning och utvandrade till Palestina under den första hälften av 1900-talet. Förhoppningen var att om de blev tillräckligt många skulle världen låta dem bilda en egen stat – ett nationalhem för det judiska folket. Det dröjde emellertid till 1948 innan staten Israel utropades.

Även om det sätt som den judiska staten bildades på är fullständigt unikt finns det de som menar att Israel egentligen är en ganska konventionell kolo-

nial skapelse. Precis som i fallet med till exempel britterna i Indien eller fransmännen i Nordafrika och Sydostasien, tog en europeisk minoritet över ett land och förtryckte den ursprungliga befolkningen. Vid slutet av 1800-talet och det tidiga 1900-talet, den tid då den sionistiska ideologin utformades och massinvandringen till Palestina började, stod den västerländska imperialismen på sin höjdpunkt. Idén om att skapa en judisk

”I have been to the Occupied Palestinian Territory, and I have witnessed the racially segregated roads and housing that reminded me so much of the conditions we experienced in South Africa under the racist system of Apartheid. I have witnessed the humiliation of Palestinian men, women, and children made to wait hours at Israeli military checkpoints routinely when trying to make the most basic of trips to visit relatives or attend school or college, and this humiliation is familiar to me and the many black South Africans who were corralled and regularly insulted by the security forces of the Apartheid government.”

Desmond Tutu, sydafrikansk ärkebiskop och mottagare av Nobels fredspris

stat i Palestina, trots att där redan bodde ett annat folk, kan mycket väl ha varit ett uttryck för samma tidsanda som understödde den europeiska kolonialismen.

1948 markerar början på Al Nakba, den stora katastrofen när fler än 750 000 palestinier fördrevs från sina hem och över 400 palestinska byar jämnades med marken av israeliska militära grupper. En etnisk rensning och kolonial politik som fortfarande pågår genom den israeliska ockupationen av Västbanken och Gaza.

Syftet med en kolonial erövring är antingen att ta över landet eller att exploatera det, till exempel genom att lägga beslag på naturresurser, skaffa billig arbetskraft eller skapa en marknad för den egna industrin. Allt detta har Israel gjort på de ockuperade områdena.

Israelisk ockupation

Sedan ockupationen inleddes 1967 har den israeliska arméns närvaro blivit vardag för palestinerna med soldater som patrullerar byarna och flyktinglägren på

Västbanken. Då och då införs utgångsförbud och den som protesterar mot ockupationen riskerar att arresteras eller dödas. Med hjälp av militära vägspärrar, avspärrade vägar, murar och stängsel har de palestinska områdena hackats upp i småbitar vilket gjort dem lättare att kontrollera.

Men palestinernas liv begränsas inte bara av taggtråd, betong och kulspjut; de civila israeliska myndigheterna utövar en annan typ av kontroll. De kan till exempel kräva att palestinerna måste ha tillstånd för att resa – inte bara till Israel eller utanför landets gränser, utan till Jerusalem, andra städer på Västbanken eller bara till grannbyn.

De israeliska myndigheterna bestämmer hur mycket vatten palestinerna får använda, var de får lov att bygga skolor och hus, och de kontrollerar helt det palestinska näringslivet.

Sådan har vardagen på Västbanken och i Gaza varit i över fyrtio år – med tillfälliga avbrott i ”normaliteten” av räder,

trakasserier, husrivningar och stora militäroperationer som ibland skördat hundratals döda.

Efter undertecknandet av Osloavtalet 1993 har ansvaret för delar av de ockuperade områdena flyttats över till den palestinska myndigheten men Israel fortsätter att ha den övergripande kontrollen. Från israeliskt håll hävdas det ibland att de inte längre ockuperar Gaza, eftersom de evakuerade bosättningarna där 2005 och dessutom drog ned på den militära närvaron. Men Israel har behållit sin makt över Gaza. Även om armén inte längre patrullerar gatorna inne i Gazaremsan kontrollerar de fortfarande luftrummet, el- och vattenförsörjningen, kusten och gränserna mot Israel. Genom påtryckningar har de också förmått Egypten att under långa perioder hålla gränsövergången mot Sinai stängd.

Gaza har inga egna naturresurser och Israel bestämmer hur mycket mat, bränsle och råvaror som ska släppas in, och om någon export ska tillåtas.

Detta gjorde det möjligt för Israel att införa sanktioner mot Gaza efter Hamas valseger 2006. Bland de "förbjudna" varorna fanns alltifrån skolböcker och frukt till cement och sjukvårdsutrustning. Bojkotten lättades något efter krisen som följde på dödsskjutningen av nio turkiska aktivister på Frihetsflottan/Ship to Gaza i maj 2010.

Ockupationsmaktens skyldigheter

En ockupation, precis som ett krig, regleras av lagar och konventioner. Somligt är tillåtet enligt internationella lagar och annat är förbjudet. Det är framför allt Genèvekonventionen och Haagkonventionen som anger vilka regler som gäller. Många FN-konventioner ger också riktlinjer för hur civilbefolkningen ska behandlas i krig och under ockupation.

Dessa internationella lagar och förordningar slår fast att en ockupationsmakt har skyldigheter mot de människor som är under ockupation. Ockupanten har till exempel ansvar för att civilbefolk-

ningen får nödvändig samhällsservice, som utbildning och hälsovård. Ockupanten måste också skydda civilbefolkningens mänskliga rättigheter. Allt detta har Israel misslyckats med.

FN har under årens lopp antagit många resolutioner som fördömer Israels handlingar och uppmanar dem att lämna de ockuperade områdena.

I strid mot Genèvekonventionen har Israel också byggt omfattande bosättningar på Västbanken (de fanns också i Gaza, tills de evakuerades 2005). Bosättningarna är samhällen av olika storlek som ligger utspridda mellan de palestinska byarna och städerna. De har uppförts med politiskt, militärt och ekonomiskt stöd av den israeliska regeringen, på mark som beslagtogs från palestinier.

Bosättningarna gör det möjligt för Israel att göra anspråk på mark som egentligen tillhör palestinerna, och gör det svårare för palestinerna att bilda en egen stat. Bosättningarna på Västbanken har lagt beslag på bördig mark och

livsviktiga vattenresurser. De har också skurit sönder det palestinska landskapet eftersom bosättningarna förbinds med varandra och med Israel genom ett nät av vägar som palestinerna till största delen är förbjudna att använda. Bosättningarna och vägnätet har förvandlat Västbanken till en "arkipelag" av omringade, osammanhängande och isolerade enklaver.

I början av Israels ockupation trodde de flesta att den bara skulle pågå en kort tid men nu har över fyrtio år gått. Det finns ingenting som tyder på att ockupationen kommer att upphöra inom överskådlig framtid, åtminstone inte utan att omvärlden sätter verklig press på ockupationsmakten.

I stället för att förbereda sig inför den dag då de måste lämna över Västbanken och Gaza till palestinerna har Israels regering gjort allt för att försvåra en delning av landet i två stater. Den ständiga utbyggnaden av bosättningarna är bara ett exempel på det.

Apartheid – åtskillnad mellan folk

För att bevara status quo har Israel utvecklat ett system av maktutövning som syftar till att behålla kontrollen över palestinierna och isolera dem från israelerna. Systemets grundprinciper är separation och systematisk diskriminering. Jämförelser med det tidigare sydafrikanska apartheidsystemet har blivit allt mer relevanta.

Parallellerna till Sydafrika under apartheid hänvisar bland annat till de israeliska bosättningarna på palestinskt område som enbart är för judar, förekomsten av separata vägar, den mur som Israel har byggt runt de palestinska områdena, utnyttjandet av palestinier som billig arbetskraft, den ojämlika fördelningen av mark och resurser, diskriminerande lagar, samt skilda rättssystem för judar och palestinier på Västbanken.

FN:s särskilde rapportör för mänskliga rättigheter på ockuperat område, den sydafrikanske domaren John Dugard, hävdade i en rapport 2007 att Israel praktiserar former av kolonialism och apartheid på de palestinska områdena.

2010 slog Dugards efterträdare Richard Falk fast att apartheidtendenserna bara har blivit starkare sedan den förra rapporten. Han har bland annat sagt att den fortgående utbyggnaden av bosättningarna i Östra Jerusalem i kombination med fördrivningen av palestinier kan ses som en form av etnisk rensning.

2009 publicerades en rapport från sydafrikanska Human Sciences Resource Council som visar att Israel gör sig skyldigt till både kolonialism och apartheid på de ockuperade områdena.

Studien visar att Israels lagar och policy i det ockuperade palestinska området överensstämmer med definitionen av apartheid i den internationella konventionen om avskaffande och bestraffning av brottet apartheid. Den israeliska lagstiftningen privilegierar till exempel judiska bosättare medan palestinier inom samma område missgynnas med grund i deras respektive identiteter. Identiteter som i detta fall kan likställas med rasdefinierade identiteter i den betydelse som gäller i internationell rätt.

Det finns många exempel på att Israel

utövar en form av apartheid. Till exempel att Israel tvingar palestinier att leva instängda i avgränsade områden på Västbanken som de inte tillåts lämna utan tillstånd. Ett system som liknar det sydafrikanska apartheidsystemet under vilket svarta sydafrikaner var begränsade till så kallade "homelands" som den sydafrikanska regeringen avgränsat, medan vita sydafrikaner åtnjöt rörelsefrihet och medborgerliga rättigheter i övriga delar av landet.

De som motsätter sig apartheidanalogin menar att situationen i Israel inte går att jämföra med den i Sydafrika. De pekar på att Västbanken och Gaza inte är en del av Israel, utan områden under ockupation, och att Israels behandling av palestinierna motiveras av säkerhetsskäl. Andra menar att jämförelsen med apartheid kan utvidgas till att också omfatta palestinierna i Israel som är en andra klassens medborgare och diskrimineras inom i stort sett alla områden.

Kritikerna säger att Israel inte kan kallas en apartheidstat eftersom systemet inte uttalat gör åtskillnad på människor

En beduinfamilj i Negevöknen har fått sitt hem demolerat av den israeliska armén

av olika etnicitet och religion. Detta är emellertid något som håller på att förändras. De senaste åren har det israeliska parlamentet stiftat flera lagar som är tydligt riktade mot den palestinska minoriteten. Ett exempel på apartheid i Israel skulle till exempel kunna vara en lag som förbjuder palestinier från Gaza eller Västbanken att få israeliskt medborgarskap eller uppehållstillstånd genom giftermål med en palestinier från Israel.

Ord och begrepp är viktiga eftersom de formar vår bild av verkligheten. Hur vi kallar en sak kan bestämma hur vi uppfattar den och avslöja vad vi har för åsikter i en viss fråga, även om vi inte säger det rent ut.

De flesta utländska stater, organisationer och medier hänvisar till Västbanken och Gaza som ”de ockuperade palestinska områdena”, men i Israel kallas de i stället ”de omdisputerade områdena”. Det som resten av världen såg som en ockupation 1967 uppfattades i Israel som en ”befrielse” av det bibliska ”Judéen och Samarien”. Det är så många israeler kallar Västbanken. Palestinier

kallas ofta ”araber” av dem som inte vill erkänna att det existerade ett Palestina innan Israel bildades. På samma sätt finns det extremistiska palestinier som vägrar acceptera att det finns en judisk stat och har som mål att återupprätta det historiska Palestina, så som det såg ut före 1948.

Den israeliska närvaron på Västbanken och i Gaza har också många namn. Den kan beskrivas som ockupation, kolonialism eller apartheid. Men i slutändan betyder det ändå samma sak: att det är fel och olagligt och snarast måste upphöra.

*Catrin Ormestad
Anna Wester*

Apartheids tre pelare

I Sydafrika under apartheid syftade den första pelaren till att avgränsa den sydafrikanska befolkningen i grupper definierade utifrån rastillhörighet, samt att ge utökade rättigheter och privilegier till gruppen vita sydafrikaner. Den andra pelaren syftade till att segregera befolkningen i olika geografiska områden som enligt lag tilldelades de olika rasmässigt definierade grupperna samt begränsade möjligheten att ta sig in i områden som avgränsats för andra grupper än den egna. Den tredje pelaren var slutligen ett system av säkerhetslagar och policys som tillämpades för att undertrycka all form av opposition mot regimen och för att förstärka systemet av rasmässig dominans genom administrativa hinder, tortyr, censur, förbud och avrättningar.

I Israels fall utgörs den första pelaren av lagar och regler som ger judar en fördelaktig status, liksom materiella fördelar på bekostnad av icke-judars rättigheter. Den andra pelaren finns i Israels övergripande mål att dela upp de ockuperade områdena i fragment, och se till att palestinerna håller sig i sina avgränsade enklaver.

Den tredje pelaren är Israels åberopande av säkerhet för att rättfärdiga omfattande inskränkningar i palestinernas rättigheter. Det kan handla om allt ifrån yttrande- till rörelsefrihet, men avsikten är att behålla kontrollen över dem som grupp.

Källa: Human Sciences Resource Council

Diplomaten som blev dissident:

”Israel borde ta varning av den sydafrikanska apartheidregimens kollaps”

EFTER ATT LOJALT ha tjänat sitt land i 35 år hade den israeliske diplomaten Ilan Baruch plötsligt fått nog: han sa upp sig, före sin pensionering. I ett brev till sina kollegor på utrikesministeriet förklarade han sitt beslut med att han inte längre med gott samvete kunde företräda sin regerings policy eftersom det är uppenbart att den inte är intresserad av att försöka sätta stopp för konflikten med palestinierna. I brevet avfärdade Baruch också de israeliska försöken att skylla kritiken av ockupationen på antisemitism. Han varnade för att de globala, antiisraeliska stämningarna bara kommer att fortsätta växa, tills Israel normaliserar sina relationer med palestinierna. Om så inte sker kommer Israel att förvandlas till en pariastat, och det är inte bara ockupationen som kommer att ifrågasättas, utan Israels rätt att existera.

BARUCHS BREV LÄCKTES till medierna och vållade stort rabalder i Israel våren 2011. Utrikesministeriet gjorde sitt bästa för att misskreditera Baruch, men att avvisa kritik från en karriärdiplomat – en man som hela sitt liv befunnit sig i den politiska mittfåran – var svårare än om den hade kommit från vänstern. Baruch hade dessutom bevisat att han är patriot: under Suezkriget förlorade han ena ögat när han tjänstgjorde som stridsvagnskommendör. Precis som den i Israel så beundrade överbefälhavaren och försvarsministern Moshe Dayan har han en svart ögonlapp.

– Jag bär symbolen för tapperhet i mitt ansikte, så ingen vågade kalla mig för-rädare, säger Baruch när vi möts på ett café i Tel Aviv, ett knappt halvår efter att han påbörjade sin ”metamorfos från diplomat till dissident”, som han själv uttrycker det. Stormen har lagt sig, men

Foto: Catrin Ormestad

folk kommer fortfarande fram på gatan och gratulerar honom. Också de som inte delar hans åsikter uppskattar att han visade civilkurage och följde sitt samvete.

BARUCH BERÄTTAR ATT hans varningsklockor började ringa redan efter valet 2009 då Lieberman som nyutnämnd utrikesminister höll ett tal till personalen, i vilket han utvecklade sina åsikter om fredsprocessen. Osloprocessen har inte lett någonstans, förklarade Lieberman, och chansen att nå en uppgörelse med palestinierna under de kommande decennierna är liten. Han sade också att hans regering inte ansåg sig bunden av Annapolisprocessen, som inleddes av tidigare premiärministern Ehud Olmert och George W Bush.

– Jag ansåg att det var ett mycket allvarligt uttalande.

Baruch fick snart sina farhågor bekräftade: Netanyahus och Liebermans rege-

ring ignorerade avtal som ingåtts av tidigare regeringar och visade inga tecken på att vilja återuppta fredsprocessen.

– Under årtal lurades vi att tro att Israel är redo att ge upp de ockuperade områdena, och att den enda anledningen till att vi fortfarande kontrollerar dem är landets säkerhet. Men med den nuvarande regeringen har det hyckleriet försvunnit. Det är inte längre någon som låtsas att det är på grund av säkerheten som ockupationen fortsätter. De försöker bara ändra förhållandena på marken.

DET VILL SÄGA grabba åt sig så mycket land som möjligt, och göra den israeliska närvaron på Västbanken permanent.

– Jag tror inte att Netanyahu är en sicksackpolitiker, någon som inte vet vart han är på väg. Jag tror att han är en man med väldigt starka övertygelser och att han anser att Israel har rätt till det bibliska landet i dess helhet.

Baruch tror att Netanyahu vill behålla både Västbanken och Gaza, eller i alla fall det mesta av det, och att han kommer att göra allt för att se till att det förblir så. Samtidigt kommer han att göra allt för att bli återvald, så att han kan fortsätta att blockera en fredsuppgörelse under de kommande åren, en policy som Baruch är övertygad kommer att leda till en katastrof för Israel.

DET VAR DELVIS erfarenheterna från hans senaste uppdrag som ambassadör i Sydafrika som fick Baruch att ta det för en diplomat drastiska steget att öppet kritisera sin regering – och för en israel det modiga steget att ställa sig utanför konsensus. I sitt avskedsbrev till utrikesministeriet varnade han för att Israel borde ta varning av apartheidregimens kollaps i Sydafrika. Även om han inte vill gå så långt som att kalla Israel en apartheidstat menar han att det finns oroväckande likheter.

– Det politiska samtalet är nedsmutsat med xenofobiska och apartheidliknande element.

Ett exempel är naturligtvis diskrimineringen av minoriteterna. Och precis som i Sydafrika har den israeliska regeringen blivit mindre och mindre tolerant mot

dem med avvikande åsikter, konstaterar Baruch. Precis som apartheidregimen försöker Israel hävda sin hegemoni i regionen med vapenmakt, och precis som i Sydafrika finns det hos den israeliska befolkningen en utbredd likgiltighet inför vad som pågår på landets ”mörka bakgård”. De förnekar att de betalar ett moraliskt pris för att upprätthålla ockupationen, säger Baruch.

YTTERLIGARE EN LIKHET är den starka rädsla som fanns i det vita Sydafrika.

– De flesta som stödde apartheid gjorde det inte för att de stödde den rasistiska ideologin utan för att det såg det som en självförsvarsstrategi. De var övertygade om att apartheid tog hand om säkerhetsfrågorna och om de inte var lojala mot den politiken skulle landet stå försvarslöst mot två stora hot. De betraktade Sydafrika som den sista utposten för den västerländska civilisationen mot de afrikanska Sovjetsatelliterna. Där fanns dessutom det demografiska hotet.

Enligt Baruch var det den tidigare sydafrikanske presidenten De Klerks u-sväng som gjorde det möjligt för Sydafrika att lämna apartheid, och något liknande kommer också att krävas i Israel.

– Det skulle till exempel kunna vara att den här regeringen accepterade att de måste byta land mot fred.

Han anser också att israeler och palestinier skulle ha mycket att lära från Sydafrika, efter en framtida fredsuppgörelse.

– Det är ett fundamentalt missförstånd att tro att bara för att vi skriver under ett diplomatiskt dokument kan vi få slut på konflikten. Ett sådant dokument behövs naturligtvis men det kan bara utgöra grunden för det fortsatta arbetet.

Det kommer att krävas stora ansträngningar för att få till stånd en försoning, liknande den som skedde i Sydafrika efter apartheidsystemets kollaps. Båda regeringarna i Östra och Västra Jerusalem kommer att få arbeta hårt för att få bort rädslan, misstron och hatet som finns på båda sidor.

Men än är det förstas långt till en fredsöverenskommelse, och Baruch är mycket oroad över den nuvarande utvecklingen i Israel.

– En tvåstatslösning är inte längre bara ett alternativ – det är vår enda räddning. Utan en palestinsk stat är vi dömda. Då kommer vi att få en sydafrikansk apartheid i Israel.

Catrin Ormestad

Foto: activistills.org

Armén förbereder sig för att riva beduinbyn Al Araqib i Negevöknen.

Grannar – men i skilda världar

ISRAELISKA FLAGGOR VAJAR över de rensopade gatorna, och i en rondell har färgglada träskulpturer satts upp. Vid en busshållplats sitter två flickor och fläktar sig med en tidning, och på en balkong står en kvinna och hänger tvätt. Barncyklar och leksaker ligger spridda över de tomma garageuppfarterna. Söndagen är veckans första arbetsdag i Israel och de flesta männen är på jobbet.

Husen är enkla men rymliga enligt israelisk standard. De flesta har en egen trädgård, och utsikten över de omgivande, cypressklädda kullarna är intagande.

I området finns en synagoga, en skola och en samlingslokal för kulturella aktiviteter. Här finns också ett centrum för Torahstudier, en ekologisk teodling och ett spa som erbjuder alternativmedicin, massage och skönhetsbehandlingar. I samhällets utkant finns en rekreationsplats med en simbassäng där några unga män har dukat upp en picknick i skuggan under ett tält.

Foto: Catrin Ormestad

Den israeliska bosättningen Elon Moreh.

Foto: Catrin Ormestad

Flyktinglägret al-Faria.

Det skulle kunna vara ett kvarter i Ashdod, Rosh Pinna, Tiberias eller någon annan mindre israelisk stad. Men bussen som kommer stänkande uppför den slingrande vägen är skottsäker, infarten till det lilla samhället bevakas av en vakt i en gallerförsedd kur, och de unga männen som nybadade skär upp en vattenmelon i tältets skugga är alla beväpnade. Vid foten av berget ligger en militärbas, och någon mil bort går det att urskilja den palestinska staden Nablus täta bebyggelse. Detta är Elon Moreh, en av de första israeliska bosättningarna på det ockuperade Västbanken, idag hem för 1 300 personer.

UNGEFÄR LIKA MÅNGA bor i den palestinska byn Furush Beit Dajan, som ligger någon kilometer ned i dalen. Ingen skulle kunna missta detta för ett samhälle i Israel. Sopor ligger i högar på dikesrener och vägarna är fulla av hål och sprickor – om de överhuvudtaget har asfalterats. Elledningar hänger i härvor från stolparna och gatorna saknar belysning och trottoarer.

Till skillnad från sina judiska grannar saknar palestinerna den mest grundläggande samhällsservicen. I Elon Moreh finns ett litet sjukhus, en tandvårdsklinik och en ambulans med kapacitet att behandla hjärtpatienter. Invånarna i Furush Beit Dajan får däremot nöja sig med en enkel primärvårdsklinik som på lördagar håller öppet i ett av klassrummen i den lilla skolan. De israeliska myndigheterna tillåter inte att byborna bygger en klinik.

SVÅRARE FALL MÅSTE behandlas på sjukhuset i Nablus. Men att ta sig dit var under många år svårt, ofta helt omöjligt. På grund av närheten till bosättningen står människorna i Furush Beit Dajan och grannbyn Beit Furik under hård bevakning av den israeliska militären. Fram till helt nyligen var de instängda mellan militära vägspärrar och byborna behövde tillstånd för att lämna sina byar. Vägspärrarna öppnade bara under vissa tider på dygnet. Fruktansvärda tragedier utspelade sig vid vägspärrarna då soldaterna inte ens lät gravida kvinnor och svårt sjuka passera. Palestinierna har självklart inte rätt att utnyttja hälsovården i bosättningen. De får inte ens bada i den lilla poolen, trots att källan och marken är deras.

– Det kommer att finnas tusentals Elon Moreh! deklarerade Israels premiärminister Menachem Begin kort efter det att de första bosättningarna hade etablerats i början av 1980-talet.

TUSENTALS BOSÄTTNINGAR HAR det ännu inte blivit men väl ett par hundra, statligt auktoriserade och så kallade ”olagliga utposter”, spridda över hela Västbanken och Östra Jerusalem. Samtliga israeliska bosättningar på ockuperat område är olagliga enligt internationella lagar, men det israeliska Inrikesministeriet erkänner dem som legala samhällen och stödjer dem genom till exempel skattelättnader.

I takt med att bosätternas antal har vuxit har Israel utvecklat ett system av segregering mellan den judiska och palestinska befolkningen på Västbanken. Bosättningarna är till exempel tydligt skilda från de palestinska samhällena, ofta omringade av staket och alltid bevakade av soldater. Palestinier behöver särskilda tillstånd från militären för att besöka en bosättning. Specialbyggda motorvägar gör det möjligt för bosätternas att snabbt ta sig in till israeliska städer utan att be-

Poolen och picknickområdet i Elon Moreh.

Israeler, palestinier och internationella aktivister demonstrerar varje fredag mot bosättningarna i Östra Jerusalem.

höva passera genom palestinska samhällen eller hindras av vägspärrar.

Men segregeringen upprätthålls inte bara genom infrastrukturen, utan handlar också om hur olika bosättare och palestinier behandlas av domstolar och både civila och militära myndigheter. I den israeliska ockupationsmaktens ögon är en individs rättigheter kopplade till hans eller hennes nationella och religiösa identitet.

DET EXISTERAR IDAG två parallella system på Västbanken, det ena för palestinerna och det andra för bosättarna. Det ena behandlar bosättningarna som en integrerad del av Israel och ger befolkningen där samma rättigheter som de israeliska medborgarna innanför Gröna linjen – och ofta ytterligare förmåner och privilegier. Det andra systemet är uppbyggt av militära lagar och berövar systematiskt palestinerna deras mänskliga rättigheter. Dess syfte är att stärka ockupationen och underlätta övertagandet av palestinernas mark.

Enligt internationella lagar är Israel ansvarigt för palestinerna på de ockuperade områdena. De är skyldiga att se till att palestinernas grundläggande behov möts och att deras mänskliga rättig-

heter respekteras. Under de mer än fyrtio år som ockupationen har pågått har de israeliska myndigheterna emellertid inte bara struntat i att ge palestinerna den samhällsservice de har rätt till; de har också hindrat palestinerna från att själva bygga de skolor, sjukvårdskliniker, brunnar och vägar som de behöver. Samtidigt har israeliska regeringar – oavsett om de varit höger- eller vänsterregeringar – investerat stora resurser i att bygga nya bosättningar och förbättra livskvaliteten i de redan existerande. Med hjälp av statliga subventioner, bidrag och stöd framför allt från amerikanska organisationer får bosättarna hjälp att skaffa sig bostäder, utbildning, social service och infrastruktur. Detta har skapat en skillnad mellan levnadsstandarden i palestinska samhällen och judiska bosättningar som är frapperande, och som vittnar om en systematisk och omfattande diskriminering.

EN RAPPORT FRÅN människorättsorganisationen Human Rights Watch, *Separate and Unequal*, tar den palestinska byn Jubbet al-Dhib som exempel. Den ligger sydost om Betlehem och har cirka 160 invånare. Det går bara att ta sig dit till fots, eftersom den 1,5 kilometer långa sandvägen som förbinder byn

med huvudvägen inte är framkomlig för bilar. Trots att detta utsätter människorna i byn för fara i samband med förlossningar och akuta sjukdomsfall har Israel sagt nej till bybornas begäran om att få asfaltera vägen. De har också vägrat att låta byn ansluta sig till elnätet. Eftersom det inte finns några kylmöjligheter måste därför kött och mejeriprodukter konsumeras omedelbart, och byborna är tvungna att leva på konserver. De är beroende av stearinljus, fotogenlampor och, när de har råd med diesel, en liten generator. Israel har också gett avslag åt en internationell, icke-statlig organisation som ville ge byn soldriven gatubelysning. De låter inte heller byborna bygga en skola. Barnen måste därför gå i nästan en timme till skolan i grannbyn. Jubbet al-Dhib har inte heller någon medicinsk klinik. Den saknar dessutom avlopp, och fick inte rinnande vatten förrän 2004.

En knapp kilometer därifrån ligger den judiska bosättningen Sde Bar. Där bor bara femtio personer men de har ändå en skola, asfalterade vägar, en sjukvårdsklinik och naturligtvis både el och vatten. De har kylskåp och elljus som vilken israelisk stad som helst, och de boende kan snabbt ta sig till Jerusalem tack vare en ny motorväg. Båda samhällena ligger

i Area C som enligt Osloavtalet är Israels ansvarsområde.

Sedan Sde Bar grundades 1997 har Israel dessutom investerat tiotals miljoner i bostäder, skolor, samlingslokaler, hälsokliniker och simbassänger i de närbelägna bosättningarna Tekoa och Nikdim. Jubbet al-Dhib – som grundades 1929 – har knappt kunnat utvecklas allt eftersom ockupationsmakten inte låter byborna bygga nya hus eller annan infrastruktur.

Det finns många liknande exempel i Area C, i synnerhet i Jordandalen som till stora delar är avstängd för palestinier. Medan de palestinska samhällena hindras från att växa byggs bosättningarna hela tiden ut. Bosättningsantal har mer än fördubblats sedan början av nittiotalet och uppgår idag till cirka 500 000.

ETT OMRÅDE DÄR diskrimineringen av palestinerna på Västbanken är särskilt uppseendeväckande gäller fördelningen av vattenresurser. Israel har nästan fullständig kontroll över de palestinska grundvattenresurserna och använder 80 procent för eget behov. Resten får palestinerna. Den ojämlika fördelningen har skapat en kronisk vattenbrist på Västbanken, vilket fått konsekvenser för palestinernas hälsa. Världshälsoorganisationen rekommenderar en daglig vattenkonsumtion per capita på 100 liter. I Israel är den dagliga förbrukningen mellan 210 och 240 liter. På Västbanken är den 73 liter, och i vissa områden så låg som 37 (Tubas), 44 (Jenin) och 56 (Hebron). Enligt siffror från den palestinska vattenmyndigheten är nästan 200 000 palestinier i tretton byar och städer inte anslutna till de allmänna vattenledningarna. På många andra håll på Västbanken är vattentillgången begränsad under vissa tider, framför allt på sommaren. Diskrimineringen syns inte bara i utbyggnaden av vattennätet utan också i underhållet av ledningarna.

Den konstanta vattenbristen tvingar en stor del av Västbankens befolkning att köpa vatten från tankbilar. Priserna kan vara sex gånger så höga som för det allmänna vattnet. Det finns heller ingen kontroll av vattenkvaliteten från de privata distributörerna. Den ojämlika fördelningen av vattenresurser påverkar inte bara hälsa och hygien utan också palestinernas möjligheter att utveckla jordbruket, en av de viktigaste näringsgrenarna på Västbanken.

Den utbredda diskrimineringen drabbar inte bara de cirka 420 000 palestinerna i Area C och Östra Jerusalem utan påverkar hela den palestinska befolkningen på Västbanken, eftersom mycket av vattenresurserna, betes- och jordbruksmarken finns i de israelkontrollerade områdena. Där finns också mark som behövs för att utveckla den palestinska infrastrukturen och bygga vägar, avlopp och vattenledningar etc.

I de fall där Israel har medgett att det förekommer särbehandling av palestinerna – till exempel när de förbjuds att köra på bosättningsvägar – hävdar de att det är nödvändigt för att skydda bosättnarna från palestinska terrorister. Men det är svårt att se hur deras säkerhet kan äventyras av en brunn eller en skola, eller av att palestinerna tillåts bruka sin mark. Det är uppenbart att diskrimineringen inte alltid kan förklaras av "säkerhetsskäl". Behovet att skydda bosättnarna rättfärdigade inte heller en policy som diskriminerar alla palestinier, påpekar Human Rights Watch. Det är oacceptabelt att palestinerna behandlas som ett kollektivt hot, enbart på grund av sin nationalitet.

DENNA DISKRIMINERANDE OCH segregerande policy har gett upphov till en så kallad transfer: palestinier lämnar sina hem eftersom de blivit i det närmaste obebodliga. En tredjedel av den palestinska befolkningen i Area C och Östra Jerusalem har gett sig av sedan 2000. Att förflytta befolkningen på ett ockuperat område, liksom att konfiskera mark och naturtillgångar, är ett brott mot internationella lagar.

Diskrimineringen är inte begränsad till den ockuperade Västbanken; den är också frapperande i Östra Jerusalem som Israel har annekterat och hävdar är en del av den judiska staten.

Palestinerna har enligt lag samma rättigheter som israelerna i staden. Men trots att de utgör en tredjedel av befolkningen investeras mindre än tio procent av budgeten i Östra Jerusalem. Trots att palestinerna betalar skatt som alla stadens invånare får de inte samma service eller infrastruktur. Sedan annekteringen inleddes har kommunen knappt byggt några nya skolor, offentliga byggnader eller kliniker för palestinerna. I stället väljer myndigheterna att investera i de judiska områdena. Nästan 90 procent av avloppsledningarna, vägarna och

trottoarerna finns i Västra Jerusalem. Enligt statistik från det israeliska informationscentret B'tselem har Västra Jerusalem 1 000 offentliga parker medan Östra Jerusalem har 45. Västra Jerusalem har 34 pooler, Östra Jerusalem 3. Västra Jerusalem har 26 bibliotek, Östra Jerusalem har 2. Västra Jerusalem har 531 sportanläggningar, Östra Jerusalem har 33.

ETT OMRÅDE DÄR diskrimineringen syns särskilt tydligt är utbildning. Skolorna i Östra Jerusalem är överfulla och saknar resurser, vilket påverkar undervisningens kvalitet. Kommunens egna juridiska rådgivare har uppmärksammat särbehandlingen och påpekat att det investeras 408 shekel för varje judiskt skolbarn och 214 shekel för varje palestinskt skolbarn. Enligt människorättsorganisationen Ir Amim saknas det minst tusen klassrum i Östra Jerusalem. Ungefär hälften av de palestinska föräldrarna måste skicka sina barn till privata skolor. Men det är en utgift som inte alla har råd med, och 5 500 barn går överhuvudtaget inte i skolan.

Den service som finns fungerar inte heller på ett tillfredsställande sätt, till exempel postservicen och sophanteringen. Detta har lett till allvarliga sanitära problem. Det finns hela stadsdelar i Östra Jerusalem som inte är kopplade till avloppssystemet och hundratals gator får överhuvudtaget ingen sophämtning. I andra delar är servicen bristfällig. Stora områden har varken asfalterade vägar, trottoarer eller gatubelysning.

Trots att 67 procent av den palestinska befolkningen lever under fattigdomsgränsen och arbetslösheten är hög är bara 19 procent av stadens socialarbetartjänster avdelade till den palestinska befolkningen.

DISKRIMINERINGEN HAR SKAPAT en situation där de utbildade och välbeställda palestinerna ger sig av, brott och sociala problem ökar, och religiösa, fundamentalistiska organisationer växer sig allt starkare. Misskötseln av Östra Jerusalem är så systematisk att det finns misstanke om att syftet är att få palestinerna att lämna staden. B'tselem kallar myndigheternas behandling av Jerusalems palestinska invånare skamlig och ett brott mot deras värdighet.

Catrin Ormestad

Rasistiska lagar i Knesset

VALET TILL PARLAMENTET Knesset 2009 gav Israel den mest högerextrema regeringskoalitionen i landets historia. Effekterna lät inte vänta på sig: de nyvalda parlamentsledamöterna – framför allt dem från Liebermans Yisrael Beiteinu och den mest nationalistiska flanken av Likud – lade fram en mängd kontroversiella lagförslag. Vissa var alltför extrema för att antas, till exempel lagen som ville tvinga landets arabiska medborgare att avlägga en lojalitetsförklaring mot Israel som en judisk stat. Men många andra fick stöd av en majoritet i Knesset, bland annat den så kallade bojkottslagen som gör det brottsligt att mana till bojkott av Israel och bosättningarna. En annan lag tvingar ickestatliga organisationer – framför allt människorättsorganisationer på vänsterkanten – att öppet redovisa sina bidragsgivare. Det kan göra det svårare för dem att få pengar från utländska statliga finansärer.

Det stora flertalet av de nya lagarna är emellertid riktade mot landets arabiska minoritet och mot palestinierna på de ockuperade områdena, och ger ytterligare legitimitet åt den segregering och diskriminering som redan existerar i Israel. En lag gör det tillåtet att sälja land som tillhör palestinska flyktingar eller som konfiskerats från förstörda arabiska byar från 1948 till privatpersoner. Det innebär att det blir omöjligt för de rättmätiga ägarna att göra anspråk på den i framtida rättsprocesser, till exempel efter ett fredsavtal.

EN ANNAN LAG gör det förbjudet att sälja eller hyra ut land på mer än fem år till andra än israeliska medborgare och judar. Det får bland annat som konsekvens att marken inte kan överlätas åt de palestinska flyktingarna om de skulle få återvända eftersom enligt den nya definitionen betraktas som "utlänningar". Hittills har de betraktats som "frånvarande", och deras jord hölls i förvar i väntan på en slutgiltig fredsuppgörelse.

Knesset har också gjort det lagligt för cirka 700 mindre samhällen i Galiléen och Negev att låta en antagningskommitté bedöma "lämpligheten" hos dem

Foton: Anne Paq/activestills.org

som vill flytta in där. Syftet är naturligtvis att rensa bort araber och andra minoriteter som inte anses passa in i stadens "sociala liv". Lagen gör det också möjligt för samhällena att sätta upp egna kriterier för vilka som skall tillåtas bo där, till exempel att de skall ha en "sionistisk vision".

En annan lag ger legitimitet åt den ojämlika fördelningen av statliga resurser, genom att ge vissa (judiska) städer och områden status av "nationell prioritet". Samma lag slår också fast att barn som inte fått Hälsoministeriets rekommenderade vaccinationer inte har rätt till barnbidrag. Detta påverkar framför allt beduinerna i Negevöknen eftersom de har sämre tillgänglighet till hälsovård än övriga Israel.

ANDRA LAGAR GER ännu fler fördelar åt soldater som fullgjort sin värnplikt, vilket stärker diskrimineringen mellan judar och araber. Före detta soldater kan till exempel få fri utbildning och bostäder och gynnas på arbetsmarknaden. Palestinierna gör inte militärtjänst och diskrimineras därför pga sin nationella tillhörighet.

Det finns också lagar som skraddarsyttis för att komma åt en viss person, till exempel den som gör det möjligt att dra in en Knessetledamots lön och pension om han eller hon misstänks för allvarliga brott och inte inställer sig till rättegången. Den är riktad mot den palestinske politikern Ahmed Bishara som lämnade Israel 2007 sedan han anklagats för att ha lämnat information till Hizbollah under Libanonkriget 2006. Staten har emellertid inte lagt fram några bevis mot Bishara.

En annan lag gör det möjligt att upphäva medborgarskap för en person som misstänks för förräderi, spioneri, terrorism eller liknande handlingar. En sådan lag är särskilt riktad mot den arabiska minoriteten och sätter upp villkor för deras medborgarskap. Den är ett eko av extremhögerens slogan "ingen lojalitet, inget medborgarskap".

YTTERLIGARE EN LAG som inkräktar på Israelpalestiniernas demokratiska rättigheter är den så kallade Nakbalagen, som ger staten rätt att strypa bidrag till institutioner som ifrågasätter Israels identitet som en "judisk stat" eller högtidlighåller den palestinska flyktingkatastrofen då Israel bildades. Lagen våldför sig med andra ord på palestiniernas yttrande-

frihet och skadar deras möjligheter att bevara sin historia och kultur.

DESSA NYA LAGAR omfattar som synes en mängd områden – rätten att äga land och engagera sig politiskt, yttrande- och organisationsfriheten samt rätten till medborgarskap – men det de har gemensamt är att de systematiskt attackerar de palestinska medborgarna i Israel och begränsar deras rättigheter, enbart på grund av deras etniska tillhörighet. Palestinierna på ockuperat område och flyktingarna i exil drabbas också.

DEBBIE GILD-HAYO, ADVOKAT på Association for Civil Rights in Israel (ACRI), tvekar inte att beskriva lagarna som rasistiska och antidemokratiska.

– Det är klart de är det. Deras huvudsyfte är att attackera de israeliska palestiniernas status. De angriper deras rättigheter på ett sätt som är rasistiskt eller underminerar deras plats i samhället genom att definiera Israel som en "judisk" stat. Det är upprörande att de folkvalda politikerna använder sin demokratiska majoritet till att skada landets minoriteter.

IBLAND ÄR LAGARNA bara symboliska.

– En lojalitetsförklaring har ingen praktisk betydelse. Vem som helst kan ju säga sig vara lojal utan att mena det. Det enda syftet är att säga till palestinierna att de är andra klassens medborgare och att vi gör dem en tjänst som låter dem vara här.

– Vad alla de här lagarna gör är att peka ut palestinierna som fienden, sammanfattar Gild-Hayo. Om du kräver att någon skall förklara sin lojalitet måste det vara för att du har skäl att misstänka att han inte är lojal. Det är likadant med lagstiftningen som riktar sig mot människorättsorganisationerna. Alla som inte samma åsikter som de – som inte har samma vision av vad Israel borde vara – ser de som en fiende.

Gild-Hayo menar att även de lagar som aldrig antas gör skada eftersom åsikterna de uttrycker blir en del av det allmänna medvetandet. Det har gjort att extrema åsikter har blivit alltmer rumsrena i Israel.

– Folk lär sig att det är okej att hata palestinier och att anse att de inte hör hemma i Israel. De försöker inte längre dölja det.

De visar en trend som leder Israel i en oroväckande riktning.

– Den extrema högern har alltid försökt få igenom liknande lagar men aldrig lyckats. Men nu har de plötsligt stöd av en bred politisk majoritet.

DET SENASTE LAGFÖRSLAGET – och kanske det farligaste – som säger att Israel skall betraktas som en judisk stat i första hand och en demokratisk i andra, har en säker majoritet i Knesset tack vare stöd från många medlemmar Tzipi Livnis centerparti Kadima.

– Det har blivit värre, konstaterar Gild-Hayo. Förut brukade den extrema högern acceptera att det finns de som har andra åsikter. Men nu behöver de inte längre spela det demokratiska spelet.

Hon anser att apartheidbegreppet mycket väl skulle kunna användas för att beskriva situationen i Israel.

– Vissa lagar och situationer är helt klart apartheid – till exempel när palestinier och israeler inte får använda samma vägar, eller när de inte får bo på samma ställen, eller döms enligt olika lagar. I Israel finns det särskilda lagar som helt klart är diskriminerande, till exempel lagen om återvändandet.

OM DET FORTSÄTTER på samma sätt kan det underminera demokratin i Israel.

– Då blir det apartheid, med olika möjligheter och rättigheter för olika människor.

Gild-Hayo är mycket oroad för vad som sker. Hon känner sig allt mindre bekväm i det Israel som högern försöker skapa, men kan samtidigt inte föreställa sig att bo någon annanstans.

– För mig är det här mitt land. Jag har ingen annanstans att ta vägen. Jag tror att det måste finnas ett nationalhem för judarna. Jag kallar mig sionist. Men jag kan inte föreställa mig att bo i en stat som inte först och främst är demokratisk och skyddar de mänskliga rättigheterna för minoriteterna, och förstår att palestinierna är en del av landet, med lika rättigheter – ja, till och med särskilda rättigheter som skyddar deras kultur och språk. De var trots allt här före oss. Jag kan inte lämna Israel, så det enda jag kan göra är att försöka försvara vår demokrati.

Catrin Ormestad

Israels regering för ett

Foto: activestills.org

I ÅRHUNDRADEN HAR ökenområdena i Palestina och det som nu är Israel bebotts av beduiner. De har levt i storfamiljer och byggt sina samhällen med stenhus, tält, enklare jordbruk och djurhållning. Men sedan koloniseringen av det historiska Palestina och bildandet av staten Israel har de tvingats bort från sina marker och förhindrats att bevara sin kultur och sina traditioner. Beduinerna har sedan 1948 och med ökad kraft under 2000-talet utsatts för diskriminering och förtryck och deras situation beskriver väl Israels koloniala politik.

1948 bodde 95 000 beduiner i Negev-öknen, men i samband med att staten Israel utropades fördrevs en majoritet av dem från sina marker och hamnade i Jordanien och Egypten. Bara 11 000 fanns kvar. De södra delarna av Negev-öknen tömdes helt på beduiner och deras byar

ersattes av kibbutzer och städer för landets nya invånare. De beduiner som blev kvar tvingades flytta till ett område i östra Negev där de levde under israeliska militärlagar. Tvångsflyttningen av beduinerna splittrade storfamiljer och stammar och tvingade dem att bo på marker som de inte kände till.

DEN ISRAELISKA STATEN har sedan 1960-talet konstruerat samhällen dit beduinerna varit hänvisade, små "townships" eller byar med liten möjlighet till odling och djurhållning, med dålig infrastruktur och hög arbetslöshet. I dag bor ungefär 120 000 beduiner i Negev i statens konstruerade samhällen, medan 55 000 lever i så kallade "unrecognized villages", byar och mindre samhällen som inte är erkända av Israel. Dessa samhällen finns inte med på några kartor

och har varken elektricitet, vatten eller avloppssystem. Eftersom de inte ingår i någon stadsplanering saknas alla former av infrastruktur, som vägar, skolor och sjukhus.

Israel har använt flera olika metoder för att få bort beduinerna från deras marker och erkänner inte de dokument från den ottomanska tiden som visar att beduinerna äger sin mark. Tusentals beduinska markägare väntar på att få sina fall prövade i israelisk domstol utan att ha blivit hörda.

Genom åren har den israeliska regeringen antagit flera "utvecklingsplaner" för Negevområdet och i dessa har det aldrig funnits någon plats för beduinerna. 2003 antogs till exempel den så kallade Sharonplanen (efter dåvarande premiärministern Ariel Sharon). Den syftade bland annat till att upprätta sju

krig mot beduinerna

Foto: Anna Wester

nya "townships" för beduinerna, utan möjlighet att utöva traditionellt småjordbruk och djurhållning. Regeringen vill få bort beduinerna från sina marker trots att de är israeliska medborgare och vill öka den judiska befolkningen i Negev genom att bygga nya städer och erbjuda storjordbruk. Husrivningar är en genomgående strategi som staten använder för att tvinga bort beduinerna från sina hem och marker. Staten ger inga bygglov alls för invånarna i de icke erkända byarna och hänvisar sedan till avsaknaden av tillstånd som skäl för att riva beduinernas hus. Otaliga rapporter har slagit fast denna diskriminering och brott mot mänskliga rättigheter.

Policyn att riva hus tog fart i slutet av 1990-talet och antalet husdemoleringar har sedan hela tiden ökat för att eskalera efter 2006. 2010 beslutade det israeliska

inrikesministeriet att tredubbla antalet husrivningar och intensifiera förstörandet av odlingsmarker.

Ett annat sätt att pressa de beduiner som inte lämnar sina förfäders marker är att tvinga dem att hyra marken från den israeliska landmyndigheten. De som vägrar riskerar att få alla sina odlingar förstörda.

VI TRÄFFAR HAIA Noach som är engagerad i organisationen Negev Coexistence Forum For Civil Equality (NCF), en israelisk organisation som arbetar för samexistens och allas lika rättigheter. Haia menar att den israeliska staten sedan många år "för ett krig mot beduinerna" och hon tar oss med till en av de byar som drabbats hårt av det kriget.

Det är 40 grader varmt när vi kommer till det som en gång var en levande by,

med stenhus och odlingar. Vi slår oss ner på några stolar i tältet som markerar det som tidigare var byn Al Araqib's kärna. Medan vi dricker kaffe och te berättar familjens ledare Shejk Saleh om byns hårda och ojämna kamp mot israeliska myndigheter. Barnen visar oss klistermärken där det står "vi är alla Al Araqib" på engelska, arabiska och hebreiska och vi får se bilder på hur israeliska, palestinska och internationella aktivister tillsammans med byborna deltagit i kampen.

INVÅNARNAS I AL Araqib kommer från olika familjer och klaner och har bott på sin mark i Negevöknen i många generationer. Deras historia är lik många andra beduinfamiljers. 1951 tvingades befolkningen i byn att flytta därifrån med hänvisning till "säkerhetsskäl" och med löftet att få komma tillbaka, vilket

de aldrig fick. 1953 stiftades en lag som gav den israeliska staten rätt att konfiskera mark där invånarna var frånvarande, och eftersom beduinerna i Al Araqib inte hade fått återvända när lagen antogs, blev deras mark förklarad statlig egendom. Senare flyttade dock en del av familjerna tillbaka till sin by, byggde hus, planterade träd och odlade grödor. Sedan dess har de utsatts för trakasserier från israeliska myndigheter, deras hus har rivits och odlingarna har besprutats med gifter.

– Från 1999 till 2004 skickade den israeliska regeringen flyg över Negev som förgiftade våra och andras odlingar genom att spreja giftet Round up över våra marker, berättar Shejk Saleh. De sprejade överallt, på marken, på våra barn och på våra djur. Hästar och får dog och flera barn fick andningsproblem.

Efter en dom i Israels högsta domstol blev de tvungna att upphöra med förgiftningen.

– När de inte fick komma från luften längre kom de och grävde upp våra odlingar istället.

HISTORIerna OM HUR invånarna i Al Araqib under åren har trakasserats av israeliska myndigheter är många och det är tungt att höra om de orättvisor som dessa människor tvingats uppleva. När Shejk Saleh berättar om vad som hände den 27 juli 2010 ändras hans tonläge och blickarna hos barnen och de andra runt omkring blir mycket sorgsna.

– Nu är det precis ett år sedan den israeliska regeringen skickade hit 1 500 poliser, femton bulldozrar, femton motorcykelpoliser och sex polishelikoptrar för att riva våra hus och arresteras så gott som alla av oss som var här.

Medan vi sitter och pratar går en av kvinnorna i väg och hämtar två kassar med fotoalbum som vi börjar bläddra i. Några föreställer foton över hur det såg ut innan byn revs, med stenhus och tält, terrasser där det växte gurkor och andra grödor. Andra visar bilder från rivningen, rader av poliser i hjälmar, gråtande människor och gigantiska schaktmaskiner.

– Vi har hela tiden byggt upp våra tält igen, men de kommer tillbaka och river dem. Sedan juli förra året har de kommit tillbaka med bulldozrarna 27 gånger för att riva våra tält. Tälten där vi sover har vi flyttat till kyrkogården som är det enda ställe de låter oss bo på nu. Vad är det för regering som tvingar människor

Foto: Anna Wester

Foto: Anna Wester

att bo på en kyrkogård tillsammans med de döda?

Det blir svårt för beduinerna i Al Araqib att vinna det krig som den israeliska landmyndigheten och judiska nationalfonden för mot dem. Men det råder ingen tvekan om att beduinerna kommer att fortsätta kämpa för rätten till sitt land, både genom att vägra lämna och tillsammans med aktivister från olika länder protestera mot trakasserier. De för också en juridisk kamp för att få sin äganderätt fastställd.

INNAN VI ÅKER därifrån tar en kvinna mig under armen för att visa något, hon pratar inte mycket engelska och jag kan inte arabiska. Men jag förstår vad hon vill säga. Hon visar hur det här och var i det som ser ut att bara vara sand sticker upp nya skott från olivträden som en gång stått där. Hon pekar på dem, nickar och pekar på sig själv. Hon anstränger sig för att hitta orden på engelska.

– Vi kommer alltid tillbaka, rötterna finns kvar.

Anna Wester

Beduiner i Jerusalem ska vräkas

VI HAR INTE bokat något möte eller planerat exakt var vi ska när vi beger oss från Jerusalem för att besöka någon av beduinbyarna mellan bosättningarna Ma'ale Adumim och Kfar Adumim. Genom ett pressmeddelande från FN har vi fått veta att israeliska myndigheter just delat ut rivningsorder till flera av familjerna där. Vi åker dit för att se om vi kan prata med någon av dem som drabbats.

Vi kör cirka 20 minuter från Jerusalems gamla stad och på vägen kör vi in i bosättningen Ma'ale Adumim. Kontrasterna med Västbanken är slående. I bosättningen är det grönt och frodigt, fina lyxiga hus och stora shoppingcenter. Där inne känns sophögar, dåliga vägar, dammiga vägspårar, soldater och murar långt borta. Nere i ökendalarna ser man beduinernas enkla skjul och tält och det blir tydligt att de är i vägen för att bosättningen skall kunna byggas ihop till ett bälte runt Jerusalem. Ma'ale Adumim och alla andra israeliska bosättningar ligger på palestinsk mark och är olagliga enligt internationell rätt, ändå uppförs det ständigt nya och de existerande byggs hela tiden ut och tar mer mark från palestinierna.

Det är en påtagligt sorgsen stämning i den lilla beduinbyn Khan Al Ahmar den här dagen, men vi blir väl mottagna och byborna säger flera gånger att de är glada över att vi kommer och vill höra deras berättelse. Vi slår oss ner i ett av tälten och blir bjudna på te och kaffe. Bakom oss går en stor motorväg och Ahmad som tar emot oss berättar att där vägen nu är var en gång byns kärna. Åt vilket håll man än tittar ser man bosättningar. Ahmad suckar djupt när han berättar att de 15 dagar tidigare fått meddelande från israeliska myndigheter att de måste lämna sina hem och marker eftersom de planerar att riva byn. Men byborna är inte uppgivna, utan fast beslutna att kämpa för sina rättigheter på alla tänkbara sätt. De har just anlitat en israelisk advokat som skall föra deras talan i rätten.

Khan Al Ahmar är ett av 20 beduin-samhällen som ligger i Jerusalemområdet, helt omgivna av illegala israeliska bosättningar. 80 procent av dem har fått rivningsorder av den israeliska staten och tusentals beduiner är drabbade. Familjerna

Foto: Anna Wester

Foto: Anna Wester

i byn tillhör Jahalininstammen och kommer ursprungligen från Ber Sheeva i Negevöknen, men splittrades under 1950-talet.

KHAN AL AHMAR har liksom andra beduinbyar under flera år utsatts för trakasserier från israeliska myndigheter och från bosättarna som omringar dem. Det hör inte till ovanligheterna att israeliska bulldozrar kommer och river deras tält och saboterar vattentankarna. I Khan Al Ahmar lever man med hot från den närliggande bosättningen varje dag. När vi är där ser vi en bil från bosättningens säkerhetsbolag cirkulera runt och stanna på kullarna. Några barn som befinner sig en bit bort blir rädda när de ser bilen och springer mot sina hem. Ahmed för-

klarar att säkerhetsbilarna brukar ta sig ner ända ner till tälten när de tycker att någon kommit för nära bosättningen.

Innan vi åker visar Ahmed den lilla skolan som är byggd av gummidäck och torkad lera. Barnen samlas runt oss och vi förstår att de är mycket stolta över sin skola som är byggd med stöd av internationella organisationer. Men det var inte utan problem då israeliska myndigheter inte gett något bygglov för skolan och flera gånger hotat att riva den. Barnen vet ännu inte hur nära det hotet är att verkställas.

Ahmed säger att han hoppas att många internationella gäster kommer att besöka dem och hjälpa till i kampen för deras rätt att få stanna på sin mark.

Anna Wester

Judiska Nationalfonden delaktig i koloniseringen av Palestina

Foto: activistills.org

Israelisk soldat planterar ett träd för JNF i Negevöknen.

ÖKENSAND OCH SMÅ beduinsamhäl- len med tält och plåtskjul, några meter längre bort en grönskande park och ytterligare några hundra meter därifrån en nyplanterad skog. Så ser det ut när man kommer åkande längs Negevöknen mot Beersheva i norra Israel. Beduinernas områden där blir allt mindre och träden som planteras av Judiska Nationalfonden (JNF) eller Keren Kajemet som är det hebreiska namnet, kryper allt närmare byarna. JNF har de senaste åren arbetat hårt för att profilera sig som en miljöorganisation genom olika trädplanteringsprojekt i öknen och många kandidater har lockats att delta i PR-jippon kring det. Vid en närmare granskning av organisationens historia och verksamhet, blir det tydligt att syftet är ett annat – att detta är ett försök från JNF och Israel att gröntvätta beslagttaget av mark som tillhört beduinerna i århundraden.

JUDISKA NATIONALFONDEN HAR sedan den bildades 1901 varit en viktig del

i koloniseringen av Palestina. Organisationen skapades med syfte att köpa upp mark i Palestina för det judiska folkets räkning och skogsplantering har alltid varit en viktig del i deras verksamhet. JNF var på olika sätt delaktig under Al Nakba 1948, den stora Katastrofen när fler än 750 000 palestinier fördrevs från sina hem, över 400 palestinska byar jämnades med marken och staten Israel utropades.

UNDER FLERA ÅRTIÖNDEN innan Al Nakba samlade Judiska Nationalfonden in dokument med information om palestinska byar, bland annat hur ägandeförhållandena såg ut och vilka politiska ståndpunkter folk hade. Dessa så kallade byfiler användes sedan av de terrorgrupper som utförde den etniska rensningen. JNF har planterat flera skogar på ruiner av palestinska byar från 1948. Ett exempel är den kända Canada Park som anlades på de uttraderade byarna Emmaus, Yalu och Beit Nuba.

När Israel utropats i maj 1948 behövde man klargöra vilken roll JNF skulle spela i den nya staten. Det stiftades nya lagar som legaliserade Judiska Nationalfonden som ägare till palestinsk mark och som säkerställde att palestinier som flytt förlorade rätten till sin mark. De nya lagarna fastställde också att JNFs mark inte fick överlåtas eller säljas. Ett avtal slöts senare mellan staten och JNF, vilket överförde kontrollen av organisationens mark till den israeliska staten. I överenskommelsen ingick att mark som tillhörde JNF endast skulle få hyras ut till judar.

Judiska Nationalfonden fick således en speciell ställning i Israel, vilket den har än i dag. Ansvaret för JNFs mark lades på den israeliska landadministrationen, ILA, där JNF har 10 av 22 platser i styrelsen. Trots den tydliga statliga kopplingen har JNF välgörenhetsstatus i 50 länder, vilket gör att fonden får in stora skattefria donationer.

JUDISKA NATIONALFONDEN HAR i dag i stort sett samma syfte som när den startade, den koloniala erövringen av palestinsk mark fortsätter inne i Israel, särskilt i Negevöknen där JNF tillsammans med israeliska myndigheter för krig mot beduinerna för att få bort dem från sina marker. Parker och skogar breder ut sig, vilket gör det svårare för beduinerna att återta sin förlorade mark. Granskningar av trädprojekten visar också att de träd som planteras alls inte passar för den ökenmiljö som råder där och de nyplanterade träden besprutas med giftiga kemikalier.

Medan palestinska och internationella människorättsorganisationer driver kampanjen Stop the JNF, får JNFs trädplantering draghjälp från många håll med insamlade pengar och PR. Flera svenskar har fått skogar uppkallade efter sig, bland annat före detta statsminister Göran Persson.

Anna Wester

Att vara palestinier i Israel:

”Det är mitt land men inte min stat”

NÄR 31-ÅRIGA RAWIA Aburabia skall berätta om sitt liv är det sin pappa hon börjar med.

– Jag hatar egentligen sådana där klassificeringar – ”den första kvinnan som...”, eller ”den första palestinska...”, säger hon med ett skratt. Men min pappa var den förste beduinen som tog läkar-examen i Israel.

Hon är stolt över båda sina föräldrar och tacksam för att deras hårda arbete gav henne och syskonen en bättre utgångspunkt i livet än vad de själva hade. Till skillnad från hennes pappa som växte upp utan vare sig el eller vatten i en av Negevöknens beduinbyar fick Rawia en jämförelsevis privilegierad uppväxt i Beersheva i södra Israel. Hon beskriver det som ett medelklasshem med ett starkt socialt och politiskt engagemang. Hennes pappa drev en sjukvårdsklinik i beduinstaden Rahat och hennes mamma, palestinier från norra Israel, ett daghem i ett annat beduinsamhälle.

DERAS ENGAGEMANG GICK i arv till de fyra döttrarna, som alla arbetar med frågor som rör Israels beduiner. Rawias äldre syster Sarab kan sägas ha upprepat faderns symboliska bedrift genom att vara den första beduinkvinnan i Israel som doktorerat. Rawia, som är utbildad advokat, ansvarar för beduinfrågor på Association for Civil Rights in Israel (ACRI).

Men vägen till hennes luftkonditionerade kontor i centrala Tel Aviv har varit lång. Precis som de allra flesta palestinerna i Israel har Rawia nästan dagligen fått brottas med problem som rör identitet, lojalitet och deras plats i den stat som de flesta israeler anser skall vara judisk.

I det område i Beersheva där hon växte upp bodde både judar och palestinier

Foto: Privat

från norra Israel som kommit dit för att arbeta, såväl som beduiner från Negev. Då upplevde hon aldrig att blandningen av kulturer och identiteter var förvirrande men i efterhand har hon insett att en del av motsatserna nog kunde vara svåra att hantera för ett barn. Till och med fjärde klass gick hon i en skola för beduinbarn, men därefter flyttade hon till en vanlig israelisk skola där majoriteten av eleverna var judar.

Där konfronterades Rawia nästan dagligen med det faktum att hon tillhörde ett folk vars kultur och historia skilde sig från de andra barnens. I de israeliska skolorna undervisas det till exempel inte om den etniska rensningen av palestinierna i samband med att Israel bildades 1948. Barnen får i stället lära sig att landet var tomt när judarna kom – men Rawia visste ju att hennes mamma hade tvingats fly från sin hemby i norra Israel, och att de hade släktingar som bodde i flyktingläger i arabiska grannländer.

– Men jag hade en väldigt bra lärare, Sarit, berättar Rawia. När min mamma pratade med henne lät hon mig göra en presentation om Nakban.

SPÄNNINGARNA MELLAN JUDAR och araber märktes hela tiden på skolgården. Det här var på nittioalet under en period med många självmordsbombare och stämningen var mycket aggressiv.

– Varje gång något hände skrek de: 'död åt araberna!' Sedan kom de till mig och sa att de egentligen inte menade mig, att jag var en av de 'bra', inte som de andra, terroristerna ...

Men för Rawia var det ändå en påminnelse om att hon var annorlunda.

– Jag kände hela tiden att jag inte var en av dem och aldrig skulle bli det.

Den känslan blev ännu starkare när det blev dags för hennes vänner att göra militärtjänsten. Medan hennes skolkamrater hade vägen utstakad för sig – armén, sedan universitet och jobb – var framtiden inte lika självklar för Rawia; hon kände att hon måste jobba hårdare för att finna en plats i det israeliska samhället, och det var bara genom utbildning som hon kunde komma dit hon ville. Det hade hennes föräldrar inpräntat i henne och syskonen från att de var små.

– De fick oss att förstå att det är ett verktyg för överlevnad.

RAWIA DRÖMDE FÖRST om att bli läkare som sin pappa men då hon insåg

Foto: activistills.org

Beduiner i Negevöknen som just har fått sina tält rivna av den israeliska armén.

att hon var rädd för blod inriktade hon sig i stället på sociala studier. Då det var dags för henne att göra praktik valde hon beduinbyarna i Negev. Det hon såg där gjorde henne emellertid frustrerad: problemen var så enorma, och utan att ta itu med de strukturella, politiska problemen var det svårt att åstadkomma någon verklig förändring.

I egenskap av socialarbetare följde hon

med en av sina klienter till en domstol, och där insåg hon att juridiken var en möjlighet att komma åt de grundläggande orättvisorna. Rawia utbildade sig därför till advokat med inriktning på mänskliga rättigheter. Jämsides med sina studier arbetade hon på ett center för kvinnor i Rahat.

– Kvinnofrågor har alltid legat mitt hjärta nära.

Palestinier i Israel diskrimineras

Det bor 1,2 miljoner palestinier i Israel, vilket utgör tjugoprocent av befolkningen. Till skillnad från palestinerna på det ockuperade området och i Östra Jerusalem har de fullt medborgarskap i Israel och borde ha samma rättigheter som medborgare med judisk bakgrund. I praktiken är det inte så, utan de marginaliseras och diskrimineras på grund av sin etniska tillhörighet och religiösa identitet som icke-judar.

Palestinier i Israel betraktas ofta som förrädare, eftersom de sympatiserar med de förtryckta palestinerna på Västbanken och Gaza och har etniska, kulturella och religiösa band till araberna i de omgivande staterna – vissa som Israel befinner sig i officiellt krigstillstånd med. En opinionsundersökning visar att bara halva den judiska befolkningen i Israel tycker att landets judar och araber skall ha samma rättigheter, och en majoritet anser att staten har rätt att uppmanra araber att lämna Israel.

I Israel finns en stark lagstiftning som skyddar svaga grupper, till exempel funktionshindrade och kvinnor, men staten har aldrig tagit tillvara den palestinska minoritetens rättigheter. Definitionen av Israel som en "judisk stat" eller en "stat för judarna" har i stället gjort ojämlikheten till en statlig policy. Den genomsyrar nästan alla aspekter av det offentliga livet. Den direkta och indirekta diskrimineringen av de palestinska medborgarna är en integrerad del av rättssystemet såväl som regeringens arbete.

Rawia tar juridikexamen vid American University i Washington DC 2009.

PRAKTIKEN GJORDE HON hos den allmänna åklagaren i Israel. Trots att hon vantrivdes beskriver hon det som en nyttig erfarenhet – kanske för att det gjorde klart för henne vad hon inte ville arbeta med.

– Jag insåg att jag aldrig skulle kunna jobba på ett sådant kontor. Jag kände mig som en fullständig främling.

Framför allt chockades hon av det sätt som de andra juristerna talade om beduiner – som om de var kriminella som invaderat Israel och lagt beslag på marken.

– Det fanns andra palestinier där, men de försökte att bara jobba och hålla sig undan politiken – som om det är möjligt att undvika politiken! Jag stod i alla fall inte ut där.

Efter ett år i Washington DC återvände hon till Israel och fick jobb på ACRI. Att hon skulle jobba på en människorättsorganisation var en självklarhet.

– Jag funderade först på Adalah men bestämde mig för att jag ville nå vidare.

ACRI befinner sig mer i den israeliska mittfåran och arbetar med frågor som rör hela det israeliska samhället och inte bara den palestinska minoriteten. Men Rawia kunde inte stå emot dragningskraften från Negev, och i dag arbetar hon uteslutande med frågor som rör beduinernas rättigheter.

– Jag är tillbaka hos beduinerna – igen!

TRE GÅNGER I veckan reser hon mellan Beersheva och Tel Aviv. Skillnaden mellan de fattiga och förtryckta beduinsamhällena och Israels sekulära och finansiella centrum kunde knappast vara större och Rawia har ibland svårt att överbrygga klyftan. Hon kan aldrig glömma var hon kommer ifrån, aldrig känna sig helt hemma i det israeliska samhället, inte ens på ACRI. Även om hennes kollegor tillhör den israeliska vänstern och är kritiska till ockupationen är de i slutändan israeler och kan aldrig förstå hur det är att vara palestinier.

– De beskriver Tel Aviv som så liberalt, men i slutändan är de alla sionister och så snart du ställer dem mot vägen hamnar du i en återvändsgränd.

HON TAR DE sociala gräsrotsprotesterna som svept över Israel sommaren 2011 som exempel. Trots att hon kan sympatisera med demonstranternas budskap kan hon inte känna att hon tillhör en proteströrelse som kräver social rättvisa men varken nämner ockupationen eller diskrimineringen av den palestinska minoriteten i Israel.

Det är något som Rawia själv har råkat ut för. Efter året i USA sökte hon lägenhet i Tel Aviv, hittade en lämplig, och gav hyresvärden en check. Innan hon hann skriva under kontraktet fick hon emellertid ett samtal från bostadsförmedlingen

Utbildning

Det israeliska utbildningsministeriet kontrollerar läroplanen även i de palestinska skolorna i Israel. Läroplanen betonar den judiska historien och kulturen. En ny lag gör det till exempel förbjudet att undervisa om Nakban, den palestinska flyktingkatastrofen i samband med att Israel bildades 1948. Den israeliska staten investerar mindre i arabiska skolor än i judiska. Enligt officiella siffror ger staten tre gånger så mycket pengar till judiska studenter som palestinska. Det har bland annat fått till följd att klasserna i de palestinska skolorna är stora, lokalerna dåligt underhållna och det råder brist på undervisningsmaterial. I beduinbyarna finns det få grundskolor och inte ett enda gymnasium. Palestinska studenter är kraftigt underrepresenterade på universitet och andra institutioner med högre utbildning. Bara 1,2 procent av akademikerna vid universiteten är palestinier.

som berättade att det uppstått problem: värden hade en brorson som plötsligt behövde någonstans att bo. Rawia tyckte att det lät som en ursäkt och undrade om det verkliga skälet kanske var att värden sett hennes namn på checken och plötsligt insett att hon var palestinier.

– Jag kunde säga att jag kanske bara var paranoid – om det inte hade hänt igen!

EXAKT SAMMA SAK upprepades. Rawia gav upp förhoppningarna om att hitta en egen lägenhet och hyrde i stället ett rum. En annan plats där hon mött diskriminering är på flygplatsen. På väg från en FN-

Lagar och medborgarskap

Palestinier med israeliskt medborgarskap särbehandlas bland annat i fråga om medborgerliga rättigheter. De viktigaste berör immigration och medborgarskap, som kraftigt gynnar judiska invandrare. Det är till exempel praktiskt taget omöjligt för en palestinier från det ockuperade området som är gift med en palestinier i Israel att få medborgarskap eller ens uppehållstillstånd. Staten hävdar att det är på grund av säkerhetsskäl, men den verkliga orsaken är en önskan att bevara den judiska demografiska majoriteten. En ny lag gör det möjligt att upphäva medborgarskap på grund av misstankar om bristande lojalitet. I teorin skulle det kunna användas mot alla palestinier i Israel. Många fler liknande lagar väntar på att prövas i Knesset, det israeliska parlamentet.

Det finns mer än trettio viktiga lagar som direkt eller indirekt diskriminerar den palestinska befolkningen.

Språk

Arabiska är ett officiellt språk i Israel men de som talar arabiska har inte samma möjligheter som de som talar hebreiska. Det är inte alltid som officiella dokument och blanketter finns på arabiska, och skyltar är ofta enbart på hebreiska.

konferens i New York blev hon utsatt för så aggressiv och förödmjukande behandling av den israeliska säkerhetspersonalen på JFK att hon brast i gråt.

– Det är en väldigt dramatisk situation du befinner dig i: du pekade inte bara ut som palestinier utan också som fiende. Jag är övertygad om att det är så de verkligen ser på oss. Allt annat är bara en fasad.

RAWIA OCH HENNES man har ibland pratat om att flytta utomlands, efter det att hon doktorerat. Men samtidigt är det inte så lätt att bara ge sig av.

– Vi bryr oss verkligen om den här platsen. Jag känner inte att det är min stat. Men det är mitt land och jag hör hemma här. Det enda jag känner mig främmande inför är värderingarna och den nationella diskursen.

Ibland tvekar hon om det är rätt att låta palestinska barn växa upp i Israel.

– Men vi växte ju å andra sidan upp här – och vi blev normala!

RAWIA KAN DESSUTOM känna att det är ett privilegium att få ha något att kämpa emot, och för.

– Jag är inget offer. Jag är inte hysterisk. Jag är inte rädd, som majoriteten av israelerna. Jag är stolt över den jag är. Jag gör något, jag kämpar, jag är en ak-

tivist. Jag är glad att jag är jag, och jag ger inte upp.

Samtidigt är hon medveten om hur situationen i Israel hela tiden blir värre. Hon är mycket upprörd över alla rasistiska lagar som stiftas. Den senaste – förslaget att lagstifta om Israel som en ”judisk stat” – är i hennes tycke den värsta.

– Vad mig anbelangar är det en apartheidlag. Det är innebörden av den.

Hon tänker efter ett ögonblick.

– Det är det som skulle få mig att sticka. Den dagen det blir en officiell apartheidstat kan jag inte vara kvar här. Men vi är inte där än. Vi närmar oss hela tiden men vi är inte där än.

I DEN ATMOSFÄR som råder i Israel skulle det emellertid vara svårt att genomföra några förändringar, resonerar Rawia.

– Det måste till något stort, omvälvande. Små förbättringar räcker inte längre. Hela det israeliska psyket måste förändras. Kanske måste vi gå igenom full apartheid först, bara för att kunna gå tillbaka och bygga upp något på nytt. Det kommer att ta tid. Det kanske inte sker under min livstid.

Men för sin egen del är Rawia ändå optimistisk om framtiden. Det enda hon känner att hon inte kan göra som palestinier i Israel – förutom militärtjänsten – är att sjunga den israeliska nationalsången, Hatikvah. Hon är säker på vad hon vill, och vem hon är.

– Jag är en palestinsk kvinna som bor i Israel. Jag vet vem jag är, trots att staten gör allt den kan för att utplåna min historia och min identitet. Men jag är fortfarande jag.

Catrin Ormestad

Källor faktarutor: Adalah och Haaretz.

Politiskt inflytande

Palestinska medborgare i Israel har inte samma samhälleliga inflytande eller möjligheter att påverka beslutsfattandet i statliga organ. Det har gjorts flera försök av högermajoriteten i Knesset att utesluta arabiska partier och parlamentsledamöter. Enligt en ny opinionsundersökning tycker en tredjedel av de judiska invånarna i Israel att araber borde förnekas möjligheten att rösta och väljas till Knesset, och mer än hälften av de judiska tonåringarna vill ta ifrån palestinier rätten att väljas till Knesset. Flera palestinska parlamentsledamöter har fått sina privilegier indragna för att de deltagit i politiska aktiviteter eller hållit tal, i egenskap av folkvalda representanter.

Markinnehav

Palestinska medborgare i Israel har inte samma möjligheter att äga och bruka mark som israeliska judar. Den Judiska Nationalfonden (JNF), som äger 13 procent av marken i Israel, har haft stort inflytande över den statliga landpolicyn. Lagar som nyligen stiftats har ytterligare bidragit till att utöka och stärka det statliga ägandet av mark som konfiskerats från palestinier, och blockera möjligheterna för de palestinska flyktingarna att få tillbaka sin jord i samband med en framtida freds-uppgörelse.

Ekonomi

Palestinierna med israeliskt medborgarskap är överrepresenterade i Israels lägre sociala grupper. Mer än hälften av de palestinska familjerna i Israel klassas som fattiga, vilket kan jämföras med en femtedel av den totala befolkningen.

Byar och städer där det bor palestinier ligger generellt långt nere i den nationella socioekonomiska hierarkin. Beduinbyarna i Negevöknen är de fattigaste i hela landet.

Den israeliska staten styr aktivt resurser till de judiska medborgarna, till exempel genom att ge vissa områden ”nationell prioritet” ifråga om investeringar och bidrag och genom att kräva avtjänad militärtjänst som ett kriterium för anställning.

Palestinier diskrimineras på arbetsmarknaden, till exempel när det gäller rekrytering, lön och arbetsförhållanden. Det gäller inte bara den privata sektorn; palestinierna är kraftigt underrepresenterade i den offentliga sektorn som är den största arbetsgivaren i Israel. Bara sex procent av de anställda är palestinier. Av det statliga vattenverkets anställda är bara en procent araber och på det statliga elverket två procent. Av de 170 anställda på Ministeriet för infrastruktur har bara elva palestinsk bakgrund.

En natt i flyktinglägret

DET TORKADE BLODSPÅRET börjar ett hundratal meter från en av moskéerna och leder vidare in i de trånga gränderna i i al-Faria, ett palestinskt flyktingläger norr om Nablus. De ger ett makabert vittnesbörd om 21-årige Ibrahim Sirhans sista minuter i livet. En tidig morgon i mitten av juli sköts han i benet av israeliska soldater och förblödde till döds. Av blodfläckarna i dammet går det att utläsa hur han vacklade gatan fram med avsliten pulsåder, och var han kollapsade i en pöl av blod. Därifrån är blodet smetat över gatan i ett brett släppspår – två flickor kom till den halvt medvetslöse Ibrahims undsättning och hjälptes åt att dra honom, tills de fick hjälp av en man från lägret, Abu Nidal, som lyfte upp Ibrahim och bar honom hem till sig. Droppspåren visar hur den blödande Ibrahim hängde i mannens armar.

Abu Nidals familj ringde genast efter en ambulans, och till Ibrahims föräldrar. De israeliska soldaterna hann emellertid före. De hade följt efter pojken och hade nu kommit för att arresteras honom, trots att han inte längre visade några livstecken. Medan de höll på att förbinda såret anlände den palestinska ambulansen som förde Ibrahim till sjukhuset i Nablus. Han hade emellertid förlorat alltför mycket blod och dog under återupplivningsförsöken.

IBRAHIM SIRHAN STUDERADE matematik och vetenskap på An-Najah-universitetet i Nablus men hade tvingats ta ett sabbatsår för att ge sina tre bröder en chans att studera. Hans föräldrar hade inte råd att låta alla sina barn studera på samma gång, så Ibrahim arbetade inom jordbruket i väntan på att kunna påbörja sitt tredje år på universitetet.

Sin sista dag i livet hjälpte Ibrahim till i familjens lilla livsmedelsbutik. Hans pappa skulle åka på pilgrimsfärd till Mecka tidigt på morgonen tillsammans med några kvinnliga släktingar. Ibrahim skulle ta hand om butiken under hans frånvaro. Därför jobbade han till sent på kvällen och gick sedan direkt till sängs. I vanliga fall brukade han gå till ungdomscentret och spela fotboll eller basket.

Atef Abu Elrab och Omar Abu Hassan poserar mot väggen i det före detta israeliska fängelset i al-Faria.

Blodspåret i al-Faria.

Omar Abu Hassan, som ansvarar för att stänga centret på kvällen, minns hur Ibrahim och de andra pojkarna alltid brukade protestera då han kom för att släcka ned.

– Det var alltid samma visa: låt oss spela tio minuter till!, minns han med ett leende.

Han gav som vanligt pojkarna lite extra tid. Då han slutligen stängde idrottsanläggningen hörde han hundarna skälla.

– Jag gick genast hem. Jag visste att

det inte skulle bli en lugn natt. Hundarna känner lukten av vapnen.

På morgonen väcktes Omar av att moskén ropade ut namnet på en ny *shahid* – Ibrahim Sirhan.

ISRAELS OCKUPATION HAR ända från början karaktäriserats av ett brutalt förtryck. En massiv militär närvaro på de palestinska områdena har alltid betraktats som en förutsättning för att

Ibrahim Sirhans pappa Omar under sin sons martyraffisch.

hålla befolkningen i schack, förhindra terrorattacker och skydda de israeliska bosättningarna på Västbanken. Enligt Palestinian Centre for Human Rights arresterades 600 000 palestinier under de första tjugo åren av ockupationen. Uppskattningsvis en femtedel av den palestinska befolkningen på Västbanken och i Gaza har suttit i israeliskt fängelse.

Ungdomscentret i al-Faria var till för inte så länge sedan en plats dit de unga männen i lägret fördes bakbundna och med ögonbindlar. Fram till 1993 var det ett israeliskt fängelse. De prydliga små

kontoren där det administrativa arbetet sköts var fängelseceller. De flesta av männen som idag jobbar på ungdomscentret har förut varit där som fångar.

– Det var de värsta dagarna i mitt liv, säger Omars vän Atef Abu Elrab, fältarbetare på det israeliska informationscentret B'tselem, och tittar in i ett av rummen där han torterades. Där står i dag ett bordtennisbord.

BÅDE OMAR OCH Atef arresterades under den första Intifadan, upproret, precis som så många andra unga män anklaga-

de för att ha kastat sten. Men enligt Atef var det egentliga skälet att den israeliska militären ville värva honom som kol-laborator. Underrättelseagenterna som förhörde honom brukade säga: du blir kvar här tills du dör eller börjar samarbeta. Atef tillbringade tre månader och tjugo dagar i fängelset innan hans advokat lyckades få honom frisläppt genom att visa att han i själva verket redan hade varit fängslad vid det tillfälle då han påstods han kastat sten.

Omar och Atef går tysta över det som förut var fängelsegården. De visar hur de ställdes upp mot en mur och lämnades att stå där i timmar i den stekande solen. Vissa fångar fördrev tiden med att karva in sina namn och hembyar i väggen. Den vittrade kalkbeläggningen är full av arabiska inristningar.

ATEF VAR EGENTLIGEN inte religiös men i fängelset brukade han be. Israellerna var tvungna att respektera fångarnas religion, och eftersom muslimer ber sittande på knä gav det en chans till vila.

– Vi ber egentligen bara fem gånger om dagen men jag bad kanske femton ..., säger Atef med ett skratt.

Förhållandena i fängelset var mycket svåra. Cellerna var små, smutsiga och överfulla, och fångarna kunde inte räkna med mer än två toalettbesök om dagen. De tilläts inga besök från anhöriga och fick sällan veta vad de anklagades för.

Bakom en mur i ett avskilt hörn av gården brukade fångarna hissas upp och förhöras hängande. En annan tortyrmetod var att beröva dem sömn. Atef tvingades att hålla sig på fötterna, nio dygn i streck. Fångvaktarna höll honom vaken genom att utsätta honom för misshandel och binda honom i plågsamma ställningar.

Tortyr var fram till 1999 lagligt i Israel – åtminstone i den form som kallas ”moderat fysisk påtryckning”. Det innebar bland annat att fångar kunde berövas sömn under flera dagar, bindas till exempel på en låg, framåtlutande stol, få en stinkande säck dragen över huvudet, utsättas för extrem hetta eller kyla, våldsamma skakningar eller psykologisk press, till exempel hot mot familjemedlemmar. Sedan United Nations Committee Against Torture slagit fast att detta var ett brott mot den tortyrkonvention som Israel skrivit under bestämde den Högsta domstolen att detta förfarande måste upphöra. Men enligt Public Committee Against Torture in Israel och

Foto: Catrin Ormestad

andra människorättsorganisationer har tortyren fortsatt efter 1999. Israel använder också fångarna som "gisslan". Den nuvarande regeringen har tagit ifrån dem vissa rättigheter, till exempel möjligheten att studera och få familjebesök, som påtryckning i förhandlingar med den palestinska myndigheten.

Det finns i dag runt 11 000 palestinska fångar i israeliska fängelser, av vilka flera hundra sitter i administrativ förvaring, vilket innebär att de hålls utan rättegång.

Israel lämnade al-Fariafängelset i samband med Osloavtalet, då palestinerna fick utökad kontroll över delar av Västbanken. Dessa återockuperades under den andra Intifadan, men nu har den militära närvaron återigen minskat. 2005 drog Israel tillbaka sina soldater från Gaza men har fortsatt att göra stora militäroperationer där. Operation Gjutet bly vintern 2008–2009 krävde cirka 1 500 liv. Totalt har cirka 7 500 palestinier i Gaza och på Västbanken dödats sedan den andra Intifadan. Och trots det utökade samarbetet med den palestinska myndighetens säkerhetsstyrkor fortsätter den israeliska armén att göra nattliga räder i städerna

och flyktinglägren på Västbanken.

Ibrahim Sirhan hade just avslutat morgonbönen och var på väg hem tillsammans med sin kusin Usama då en patrull israeliska soldater plötsligt dök upp. Ibrahim var inte politiskt aktiv och hade aldrig varit efterlyst. Ibrahim började springa, och soldaterna sköt honom i benet – men inte förrän de frågat Usama vem Ibrahim var. Detta är en källa till bittrhet för hans sörjande föräldrar.

– Om de visste vem han var, och att det inte var honom de letade efter – varför sköt de honom då? frågar hans mamma Razmiya retoriskt. Den israeliska armén hävdar att Ibrahim skulle varna den efterlyste mannen som soldaterna kommit för att arresteras men det avfärdar familjen som befängt.

– Hur skulle vi kunna veta varför armén kommer hit, eller vem de letar efter? frågar Usama.

Mannen som israelerna letade efter satt i alla händelser redan i fängelse – den palestinska myndighetens. Men kanske ville Ibrahim berätta för sina vänner att soldaterna var i lägret och att de måste vara försiktiga. Kanske blev han bara

rädd. Kanske var han inte lika "street smart" som de andra unga männen i al-Faria. Ibrahim var född och uppvuxen i Saudiarabien och kom inte till Västbanken förrän han var elva och hade därför inte "lärt sig" ockupationen från barnben. Det är åtminstone något som hans familj grubblar på när de försöker få rättsida på den tragedi som drabbat dem.

De var redan vakna och höll på att packa inför resan till Mecka då deras son blödande släpade sig fram genom de mörka gränderna. De hörde inte skottet men fick samtalet från Abu Nidals familj kort efter det att han skjutits. Razmiya ville genast springa dit men hennes make Omar hindrade henne. Det var alltför farligt att röra sig ute medan soldaterna var där. Men så snart israelerna lämnat lägret skyndade hon till grannarna och blev förfärad då hon fick syn på allt blod. Ibrahim hade redan förts till sjukhuset, så Razmiya tog med sig hans blodindränkta jeans hem och började packa upp väskorna igen. I stället för att åka på sin pilgrimsfärd till Mecka fick hon och maken Omar begrava en av sina söner.

Catrin Ormestad

Foto: Anna Wester

”Vi har lärt oss att göra motstånd utan vapen”

DE FLESTA SOM besöker Palestina åker till Västbanken och Östra Jerusalem. Vill man besöka Gaza, som också är en del av det palestinska området och ligger längre söderut mot gränsen till Egypten, behövs särskilda tillstånd från de israeliska myndigheterna. Det är en krånglig procedur och långt ifrån alla får tillstånd. Jag har besökt Gaza vid flera tillfällen, men nu är det första gången sedan 2006 som jag har fått tillfälle att åka in i det som av många beskrivs som världens största fängelse med 1,5 miljoner människor instängda bakom murar.

Det känns som att jag är med i en överklig film när jag tar mig genom terminalen vid Erez, gränsövergången från Israel. Där är grindar och dörrar som låses upp automatiskt, röster från högtalare som talar om vad man ska göra, när man ska visa innehållet i väskan för en kamera som sitter högt upp i taket eller åt vilket håll man skall gå – kliver man ett steg åt fel håll skriker den anonyma rösten det. Tungt beväpnade soldater skymtar lite här och var. Slutligen en promenad genom den långa tunnel som leder till Gaza. Det känns som en evighet innan den palestinska flaggan dyker upp på andra sidan.

JAG SITTER PÅ en restaurang vid havet i Gaza och ser ut över stranden där det är full aktivitet, ungdomar som surfar, fiskare som kastar sina nät och familjer som promenerar längs strandkanten. Flera gazabor talar om havet som en glimt av friheten, men precis som över hela Gazaremsan finns ingen trygghet där eftersom de israeliska militärfartygen hela tiden ligger och lurar några kilometer från land. I bland skjuter de mot stranden. Dagen innan har en fiskebåt attackerats av armén med vattenkanoner.

Jag träffar Eman Sourani som är 22 år och nyutexaminerad från Al Aqsa-universitetet där hon studerat engelska. Hon berättar om sin familj som tvingades fly till Gaza 1948 från det som nu är Israel,

Nisan och Eman.

om sin uppväxt och hur det är att vara ung i Gaza och leva under blockad och ockupation. Emans berättelser handlar om avsaknad av trygghet, att stunder i livet som kunde varit de bästa istället förvandlades till en mardröm på grund av bombanfall och utgångsförbud eller för att någon släkting eller vän blivit dödad.

GAZA ÄR LIKA stort som en fjärdedel av Öland, 40 km långt och 9,5 km brett. 2007 införde Israel en blockad mot Gaza och sedan dess har bara personer med särskilda tillstånd fått resa in och ut ur Gaza. Gränsövergången mot Egypten öppnas numer ibland för personer som är över 40 år, annars är även den helt stängd. Israel har kontroll över luftrummet över Gaza och de tillåter inga båtar att lämna eller anlägga Gazas hamn. I Gaza råder hög arbetslöshet och utbredd fattigdom, vattenkvaliteten är dålig och blockaden gör att det är brist på sjukvårdsutrustning.

Mellan den 27 december 2008 och den 18 januari 2009 utsattes Gazas befolkning för en stor israelisk militäroffensiv

där 1 500 människor dödades, varav 500 barn, och tusentals skadades. Efter attackerna försämrades den redan svåra situationen ännu mer eftersom Israel inte tillät nödvändiga basvaror att föras in i Gaza. Många är fortfarande hemlösa.

– Jag kommer aldrig att glömma de 22 dagar när Israel bombade överallt, alla tider på dygnet. Hela familjen bodde i ett rum, vi hade ingen elektricitet och inte tillräckligt med mat att äta, berättar Eman.

BLOCKADEN FÖRSVÅRAR LIVET för alla gazabor, däribland studenterna. Många som skulle vilja studera utomlands eller vid något universitet på Västbanken får inte tillstånd att göra det. På grund av blockaden råder det också brist på skolböcker.

– Unga berövas sina mänskliga rättigheter, såsom rätten till utbildning. Israel tillåter inte tillräcklig införsel av studentlitteratur, det är väl för farliga vapen, säger Eman på skoj men är ändå allvarlig.

Emans berättelser handlar också om att inte ge upp, att fortsätta kämpa för sina rättigheter. Och hon säger att den

Gaza juli 2011.

unga generationen är så välutbildade att de aldrig kommer att ge upp kampen för rättvisa.

– Vi unga är fulla av hopp och beslutsamhet, vi är kreativa och vi har lärt oss att göra motstånd utan vapen. Inga tårar kommer att ge oss vårt land tillbaka. Vi

vet våra rättigheter och vi använder internet för att nå ut till omvärlden. Alla ungdomar i Gaza använder Facebook, Twitter och Skype för att berätta om vad som händer här.

När jag lämnar Gaza för den här gången känner jag mig både sorgsen och

hoppfull. Eman och de andra ungdomarnas styrka och beslutsamhet gör intryck. Känslan när jag tagit mig igenom alla grindar, förhör och säkerhetskontroller är att jag lämnat ett fängelse, att besöks-tiden är slut för den här gången.

Anna Wester

Posttidning B
Palestinagrupperna
Tegelviksgatan 40
116 41 Stockholm

Skriften är utgiven av Palestina-
grupperna i Sverige med stöd av
Forum Syd. Den kan beställas
gratis, mot portokostnad, från
Palestinagrupperna.

Palestinagrupperna i Sverige (PGS)

Tegelviksgatan 40
116 41 Stockholm

Telefon: 08-641 72 88

E-post: info@palestinagrupperna.se

Hemsida:

www.palestinagrupperna.se

Ansvarig utgivare: Per Gahrton
Redaktion för detta nummer:
Anna Wester, Catrin Ormestad,
Yvonne Fredriksson, Johanna Wallin
Texter: Anna Wester och
Catrin Ormestad
Omslagsfoto: Activestills. Beduiner
i byn Al Araqib demonstrerar mot
att deras by ska rivas av israeliska
soldater.

Grafisk form: Eva Byberg
Tryckeri: Danagårds grafiska 2011
Upplaga: 12 000 ex

Läs mer:

United Nations office for the
Coordination of Humanitarian
Affairs (OCHA)
ochaopt.org

The Legal Center for Arab Minority
Rights in Israel (Adalah)
adalah.org

Resource Center for Palestinian
Residency and Refugee (Badil)
badil.org

Negev Coexistence Forum
for Civil Equality
dukium.org/eng

The Israeli Information Center
for Human Rights in the Occupied
Territories (B'Tselem)
btselem.org

Physicians for Human Rights-Israel
(PHR-Israel)
phr.org.il

The Palestinian BDS National
Committee (BNC)
bdsmovement.net/

Activestills
activestills.org

Palestine Monitor
palestinemonitor.org

Palestinagrupperna i Sverige (PGS)
palestinagrupperna.se

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning återsänds
försändelsen med den nya adressen på
baksidan (ej adressidan).

Foto: Yvonne Fredriksson